

СТАНОВИЩЕ

относно конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата в Нов български университет

от проф. д-р Христо Петков Тодоров, департамент „Философия и социология“ в НБУ

Конкурсът за заемане на академичната длъжност „доцент“ в професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата е обявен от Нов български университет в брой 5 на „Държавен вестник“ от 16 януари 2024 г. Единствен кандидат по този конкурс е **д-р Теодора Карамелска**, главен асистент по социология в департамент „Философия и социология“ на Нов български университет.

Кандидатката покрива минималните национални изисквания и отговаря на всички други изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България и на Наредбата за развитие на академичния състав на НБУ за заемане на академичната длъжност „доцент“. Тя е придобил образователната и научна степен „доктор“ през 2005 г. след успешна защита на дисертация на тема „Историзмът като научна парадигма и светоглед в Германия през XIX и първата четвърт на XX век“. Теодора Карамелска е редовен преподавател по социология в Нов български университет от 1 октомври 2011 г.

Кандидатката е представила за участие в конкурса монографията „Вярващ, но не религиозен. Български контексти на холистичната спиритуалност“ (Издателство на Нов български университет, София 2023, ISBN 978-619-233-259-4) и още 22 статии и студии, публикувани в научни списания и сборници. Две от тези статии са на английски и една на немски. Обемът на хабилитационния труд е 235 страници. Той се състои от предисловие, увод, три глави, заключение, списък на респондентите и литература.

Книгата е посветена на една съществена страна на съвременния религиозен живот в нашата страна – т. нар «холистична спиритуалност» като проява на религиозен индивидуализъм. Историческите корени на този индивидуализъм в християнски контекст би следвало да се търсят още в епохата на Реформацията, когато се очертава разделението между субективната индивидуална вяра и обективната институционална

и ритуална страна на публичното присъствие на религията. Този процес на индивидуализация на религията като характеристика на модерни свят е добре проучен от класиците на социологията Георг Зимел, Макс Вебер и Ернст Трьолч. Първата глава от хабилитационния труд на Теодора Карамелска е посветена на изследванията на тези трима автори по социология на религията. Най-важният резултат от тази глава е открояването на разграниченията между религия и спиритуалност, от една страна, и между църква, секта и мистика, от друга. Тези разграничения имат важно методологическо значение. В края на главата авторката предлага идеално-типична характеристика на «холистичната спиритуалност», откроявайки нейните съществени черти като плурализъм на идеи и ценности, синкретичност, хлабава външна организация, грижа за физическото и душевното здраве и пр. В следващата глава се дискутират формите на присъствие на «холистичната спиритуалност» в живота на съвременните общества. Изходното твърдение тук е, към че «холистичната спиритуалност» интерес проявяват преди всичко съвременните градски, високо образовани жени с добри професии и висок материален статус. Авторката предалага увлекателни и убедителни анализи на мотивите на тази група хора за приобщаване към общности, които практикуват различни форми на «холистична спиритуалност». На фона на общата картина на фрагментация на религията Теодора Карамелска очертава с помощта на биографични методи специфичната ситуация на високо образованите жени в съвременна поскомунистическа България. В третата глава на книгата авторката най-напред дискутира теоретичните основи на биографичните изследвания, след това представя структурата на наративното интервю като специфичен изследователски инструмент и накрая предлага анализи на биографични реконструкции на случаи. На базата на представителни социологически изследвания и на проведените от нея дълбочинни биографични интервюта с българи, които практикуват някаква форма на «холистична спиритуалност», Теодора Карамелска изгражда сложна, многостранна и конкретна картина на религиозния опит и основания върху него светоглед, който се крие зад общия термин «холистична спиритуалност».

Част от статиите и студиите, с които Теодора Карамелска участва в конкурса, са съдържателно свързани с монографичния труд. Такива са статиите върху Вебер, Зимел и Трьолч както и статиите за биографичните изследвания и за религиозния опит на жените и младежите в съвременна България. Изцяло положителна оценка заслужават публикациите на авторката върху съвременните погребални практики и върху грижата

за болните от деменция. В тях тя демонстрира както отлични изследователски умения на социолог, така и голяма социална чувствителност.

Теодора Карамелска има забележителни приноси към българската наука не само със своите изследвания, но и със своите преводи. Тя е превела от немски 11 книги от значими автори, между които личат имената на Георг Зимел, Ернст Трьолч, Макс Вебер, Зигмунд Фройд, Ханс-Георг Гадамер и др. Превела е и няколко десетки статии от съвременни автори, публикувани в списанията «Социологически проблеми», «Критика и хуманизъм» и «Християнство и култура». Висока оценка заслужават и нейните преводи на текстове на българския философ Асен Игнатов писани в Германия през 90-те години на XX век излезли съвсем наскоро в сборника «В очакване на Путин». Към това следва да се добавят и съставителствата на 7 научни сборника.

Теодора Карамелска е отлично интегрирана в международната и българската научна общност. За това свидетелстват нейните многобройни участия в научни форуми в България и зад граница, както и впечатляващият брой международни и национални изследователски проекти, в които е участвала. Сериозен принос към социологическата общност в България дава и дългогодишната работа на Теодора Карамелска като отговорен секретар на сп. «Социологически проблеми». За своята дейност като изследовател и преводач Теодора Карамелска е получила 4 академични награди.

Преди да постъпи на работа в НБУ Теодора Карамелска е водила лекционни курсове в катедра «История и теория на културата» в СУ «Св. Климент Охридски» както и в международната магистърска програма «Matilda». След 2010 тя е водила и продължава да води многобройни курсове от бакалавърските „Социология“ и „Философия“ и магистърските програми „Социално предприемачество“ и „Език и публичност“ на НБУ както и няколко общообразователни курса за знание. Наред с това в продължение на няколко години Теодора Карамелска администрираше с успех всички общообразователни курсове в НБУ. Тя е и директор на Програмния съвет на департамент „Философия и социология“.

Познавам лично Теодора Карамелска още от времето на нейното следване в специалност културология на Софийския университет, където по това време преподавах. В моите очи тя е необикновено добросъвестен, честен, интелигентен и трудолюбив човек със силно развито чувство за дълг и отговорност.

Заклучение: Цялостната изследователска, преподавателска и обществена дейност на гл. ас. д-р Теодора Карамелска дава всички основания тя да бъде избрана на академичната длъжност „доцент“ в професионално направление в професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата в Нов български университет. Като член на Научното жури напълно убедено гласувам ЗА нейното избиране.

Подпис:

София, 7 май 2024 г.